

INTERVJU MED MARIELA CASTRO ESPÍN

”I ständig förändring”

Jorge Capelán

Översättning och utdrag ur intervju gjord av
Alessandra Coppola, Corriere della Sera

På besök i Milano säger hon helt lugnt att förändringar behöver göras på Kuba när förutsättningar nu finns. Hon är brorsdotter till Fidel och näst äldsta dotter till Kubas nuvarande president, 45 år gammal och mor till tre barn. Hon är sexolog och har engagerat sig i hbt-personers rättigheter. Hon leder Kubas Centrum för Sexualupplysning, Cenesex, skriver böcker om puberteten och är stor beundrare av Roberto Benigni: ”Jag avgudar honom såväl som hans film ’Livet är underbart.’ Jag skulle vilja att han får reda på det...” I väntan på hans svar planerar hon att se [Antonello Grimaldis film] ’Caos Calmo’: Bland hennes favoriter finns också Nanni Moretti, ”jag grät som om det hade varit mitt eget barn när jag såg ’Ett rum i våra hjärtan’...” Hennes andre man är fotograf från Palermo (”Fast italienarna och kubanerna är precis lika ”macho” - skrattar hon - det är samma latinska kultur...”), därför känner Mariela sig hemma i Italien: ”Åh, Michelangelos David... Jag skulle vilja att vår socialism blev som renässansen, en pånyttfödelse i alla bemärkelser: det är detta den socialistiska erfarenheten har saknat...” Hon landade i Milano igår för att delta i Internationella Ungdomsbokmässan i Bologna

VÄRLSDAGEN MOT HOMOFABI

För andra gången uppmärksammades denna världsdag på Kuba med en lång rad aktiviteter. Centrum för Sexuell Upplysning, Cenesex, hade med stöd av parti och folkrörelser organiserat ett världsdagsprogram som innefattade teoriutveckling, diskussioner, konserter, litterära möten och boklanseringar. Huvudarrangemanget i Havanna ägde rum 17 maj hela dagen på Kubapaviljongen i stadens centrum och kulminerade med en stor konsert på kvällen. Parallellt inleddes en filmfestival på Rivierabiografen, som skulle pågå till 5 juni.

Ett syfte med programmet var också folkbildning riktad till familjerna där fördomarna fortplantas, för att öka förståelsen och respekten för homosexuella, bisexuella och transpersoner och att lyfta fram deras aktiva deltagande i samhällslivet, enligt ett pressmeddelande från Cenesex.

Resultatet av det arbete som institutionen har bedrivit under snart 30 år diskuterades i olika fora under lördagen. Fortfarande förekommer homofobiska attityder som bidrar till utanförskap. Men fysiskt våld mot HBT-personer är mycket sällsynt och stämplas om de förekommer som hatbrott. Förutsättningarna har nu blivit bättre för att främja respekt för HBT-personers rättigheter och utrota diskriminerande attityder på grund av kön eller sexuell läggning.

Världsdagen mot homofobi hålls runt om i världen sedan 2005 för det datumet, 1990, tog Världshälsoorganisationen bort homosexualitet från listan över psykiska sjukdomar.

där hon kommer att presentera sin bok ’¿Qué nos pasa en la pubertad?’ [Vad händer med oss under tonåren?] som översatts till italienska av Bianca Pitzorno.

Varför blev du intresserad av dessa frågor?

- När jag läste pedagogik blev jag intresserad av förskoleåldern. Min mamma [föregångaren i kampen för forts sid 8

Familjelagen från 1975 slår fast båda föräldrarnas lika rätt och skyldighet när det gäller att ta hand om barnen. Sedan två år kan de också dela på föräldradigheten på 1 år.

FRIA KÖNSBYTEN

Enligt IPS har hälsodepartementet den 4 juni utfärdat en förordning innefattande inrättande av en klinik för könsbytesoperationer och annan behandling inom ramen för det allmänna hälsovårdssystemet. ”Beslutet har precis tagits och operationerna kan komma igång så fort läkarlaget är klart att börja”, säger Mariela Castro som leder Centrum för Sexualupplysning.

27 personer ha fått diagnos för könsbyte och 19 ser fram emot en operation. De andra vill bara lagligt ändra könsidentitet och därmed på sina id-kort. Under diagnos befinner sig ytterligare ett trettiotal.

Vi betraktar transsexualitet som en särskild företeelse som kräver särskilt samhälleligt stöd, sade Castro, som pekade på att transpersoner ofta möter större avståndstagande än homosexuella.

Ung parlamentariker i Kubas Nationalförsamling

forts från sid 7
kvinnors rättigheter, Vilma Espín, som avled 2007] hade under en längre tid arbetat med sexualupplysningsfrågor. Så småningom blev även jag intresserad.

Genom Cenesex har ni åstadkommit framsteg som också krävs av organisationer i Italien, som gratis hormonbehandlingar inom allmänna hälsovården. Mötte ni många hinder på vägen? Kan man säga att Kuba är ett homofobiskt land?

- Jag tycker att det i Kuba finns ett slags mjuk, icke aggressiv homofobi. Det finns inga fall av mord eller fysisk misshandel av homosexuella män som i Europa eller USA. Det är sant att vi gick igenom en svår tid på 60- och 70-talet, men då var motståndet mot homosexualiteten allmänt spritt i världen. Sedan, i samband med arbetet för kvinnornas rättigheter spreds också insikten om att det finns olika sexuella läggningar.

Vad tycker din far om din verksamhet? Får du råd från honom?

- För tre år sedan under en av kubanska kvinnoförbundets kongresser sade min far offentligt att det var min mor som för länge sedan hade hjälpt honom att ändra tankesätt. Och att jag också hade hjälpt honom... Han säger alltid till mig att jag ska handla som mamma – finkänsligt, taktfullt och med respekt. Utan att orsaka brytning. Och så har jag gjort.

*Vilken sorts president kommer din far att bli?
Sett från Europa verkar det som om han ger tecken på större öppenhet än sin bror. I sitt första*

tal som president den 24 februari talade han om valutareform och om att många förbud skulle lyftas...

- Förändringarna på Kuba startade i januari 1959 men Europa verkar inte fatta det. Kuba är ett land i revolution, i ständig förändring. Dagens förändringar beror inte på presidentbytet, Fidel är fortfarande kommendant och alla beslut fattas tillsammans med honom.

Men de är i alla fall olika...

- Naturligtvis har de olika personligheter. Fidel håller långa, djupa och filosofiska tal. Min pappa är mer direkt, han blir nervös av långa tal. Fidel tänker alltid på det slutgiltiga målet, han förlorar aldrig den strategiska visionen ur sikte. Pappa omsätter visionen i verklighet, i praktiska åtgärder. De kompletterar varandra.

Sedan Fidels sjukdom i juli 2006 verkar ett spektrum av olika åsikter ha öppnats. Håller landet på att öppna sig för kritiken?

- Men vi kubaner är själva mycket kritiska! Det är inte sant att det inte finns någon yttrandefrihet! Det kan vara så att folk idag mer än tidigare anser att deras åsikter förtjänar att bli hörda och säger sin mening... Det viktiga är att på Kuba finns politisk vilja att både erkänna misstag och gå framåt utan att för den skull förlora människan och hennes behov ur sikte. Utrymmet för att diskutera och föreslå finns - men inom socialismens ram. De flesta kubaner vill ha socialismen kvar fast bättre skött. Vi måste få hitta vår egen väg precis som vilket annat land som helst.

8E IBEROAMERIKANSKA MÖTET: KÖN OCH KOMMUNIKATION

Det ägde rum i Havanna 27-29 maj med ett drygt hundratal deltagare från Latinamerika och Iberiska halvön. Isabel Moya, chefredaktör för kubanska kvinnoförbundets tidskrift "Kvinnor", inledde mötet med att media skulle kunna spela en viktig roll för att främja en jämställdhetskultur och nedmontera de sexistiska stereotyperna och myterna. Media har ett stort ansvar för att ändra de traditionella uppfattningarna om kvinnligt och manligt. Framställningen av kvinnor och män i media måste gå hand i hand med förändringar av lagarna och av attityder i samhället, men medias roll i dagens samhälle är central. Dess betydelse för att forma bilder, föreställningar och begär var tema för mötet. Moya talade också om hur gamla och nya föreställningar om kvinnor och män lever kvar parallellt i media på Kuba, och hur kvinnoförbundet arbetar för att stärka de ny jämställda kvinno- och mansbilderna. Men ännu fattas en hel del innan den kubanska verkligheten också avspeglas i media. Kubanskorna utgör 66 procent av de yrkesutbildade på gymnasie- och högskolenivå, 43 procent i parlamentet och 35 procent av cheferna inom näringsliv och samhällssektor.